

Jaarverslag 2021

Stichting Goois Natuurreservaat

Koester ons groene thuis

Goois
Natuurreservaat

1. Inleiding

1.	Voorwoord	4
2.	Inleiding	5
3.	Bescherming en natuurbeheer	6
	Versterking biodiversiteit	6
	Heidebeheer	7
	Bosbeheer	7
	Schaapskooi Laren	8
	Begrazing	8
	Archeologie	9
	Monitoring van het beheer	9
	Bijzondere waarnemingen	10
4.	Belangenbehartiging	11
	Provinciaal	11
	Regionaal	12
	Gemeentelijk	12
5.	Recreatie	13
	Onderhoud paden	13
6.	Draagvlak & profilering	15
	Communicatie	15
	Fondsenwerving	17
	Donateurs	17
	Online zichtbaarheid: Google Ad Grants en nieuwe website	17
	Funding voor natuuraankoop, natuurontwikkeling en erfgoed, recreatie en cultuur	17
	Educatievisie	18
	Vrijwilligers	18
7.	Aankoop & grondzaken	19
	Uitvoeringsbeleid gebouwen	19
	Grondzaken	19
	Handelingskader grondverwerving	19
	Grenskwesties	19
8.	Organisatie	20
	Interne bedrijfsprocessen	20
	Bestuursregelingen	20
	Thuiswerken	20
	Integriteitsbeleid	21
	Duurzame ontwikkelingsdoelen	21

9.	Projecten	22
	HOV en Voltóóing De Groene Schakel	22
	Plan Huydecopersweg	22
	Natuurverbinding Hoorneboeg	23
	Natuurverbinding Laarderhoogt	23
	Goois Natuurreservaat 90 jaar	23
	Kinderspeelplekken in de natuur, speelbos Sijsjesberg	24
	Aangescherpte hondenbeleid	24
	Sanering Volkstuinen Laapersveld	24
10.	Financiën	25
	Balans na resultaatbestemming	26
	Staat van baten en lasten	27
	Functionele verdeling uitgaven en inkomsten	28
	Totale participantenbijdrage 2021	28

1. Voorwoord

Wie zaait, zal oogsten: een toepasselijke uitspraak als ik kijk naar het natuurbeheer van het Goois Natuurreservaat in 2021. We werken hard aan het versterken van de natuur, een belangrijk uitgangspunt in onze beheerplannen. Wat we doen is niet altijd meteen zichtbaar of merkbaar, maar de ervaring van bijna 90 jaar natuurbeheer heeft ons geleerd dat natuur altijd tijd heeft.

Ondanks dat corona ook dit jaar weer haar stempel drukte op alle werkzaamheden ben ik trots en dankbaar dat de medewerkers van het Goois Natuurreservaat hun werk met veel plezier en inzet zijn blijven doen. Veel resultaten hiervan zijn nu al wél zichtbaar.

Zo openden we in januari de schaapskooi in Laren. Dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij konden wij die kooi weer in bezit krijgen en opknappen, net voor de lammertijd. De inzamelingsactie voor ecologische zaden waarmee -net als in de tijd van de erfgooiers- kleine bloemenakkers op de heide aangelegd kunnen worden, is een groot succes geweest. Volgend jaar hopen we op een bloemenfestijn voor insecten op onze heidevelden.

Daarnaast hebben we dit jaar veel nieuwe donateurs en bedrijfsbegunstigers mogen verwelkomen en ontvingen we een mooi bedrag aan giften. Iedere euro die geschonken wordt aan het Goois Natuurreservaat wordt verdubbeld door het SNL (Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer). En iedere euro zorgt voor een landschap met hoge biodiversiteit, ruimte voor beweging en ontspanning voor inwoners en bezoekers, waterberging, CO2-opslag, verkoeling en gezondheid. Kortom: Groene 'diensten' van de natuur.

Helaas kwam er dit jaar een einde aan de samenwerking met de gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland. Twee partners die ik dankbaar ben voor hun jarenlange rol als participant in het behouden en beschermen van de Gooise Natuur. Ik vertrouw erop dat we in de toekomst de zorg voor de Gooise natuurgebieden in goede afstemming met de Gooise gemeenten kunnen vormgeven. Want het Goois Natuurreservaat is van onschatbare waarde!

Kees - Jan Dosker
Voorzitter bestuur Goois Natuurreservaat

2. Inleiding

Het jaar 2021 in vogelvlucht

Het jaar 2021 was een mooi jaar, ondanks Corona. Steeds meer inwoners van het Gooi geven om de natuur waardoor het draagvlak voor alles wat wij doen groeit. En steeds meer inwoners van het Gooi geven voor de natuur, want we kregen meer geld binnen via schenkingen en het aantal donateurs steeg: de grens van 5000 werd doorbroken en we tellen nu 5164 natuurvrienden die ons met geld helpen.

Jong geleerd, oud gedaan. We hebben veel aandacht besteed aan de doelgroep 14-18 jaar. Een poule van tien natuurgidsen zorgen samen met de boswachters voor de begeleiding van scholieren bij hun bezoek aan de schaapskooi en de heide. In 2021 hebben 17 schoolgroepen aan dit programma deelgenomen met in totaal 380 leerlingen.

Dagelijks genieten duizenden inwoners van het Gooi van de natuur en het landschap. De komende jaren willen wij een betere balans tussen natuur en recreatie. We willen zoveel mogelijk mensen laten genieten van de prachtige natuur, zonder dat die natuur daar 'last van heeft'. Daarom is het ook belangrijk om jongeren te leren goed met de natuur om te gaan.

In onze natuurgebieden ligt 76 km aan fietspaden waarvan de inwoners van het Gooi en omstreken graag en vaak gebruik maken. Wij zorgen voor onderhoud en veiligheid en het afgelopen jaar is ruim 10 kilometer fietspad opnieuw aangelegd. En ook de mooie ruiterspaden zijn weer stevig onder handen genomen: Ze zijn vrijgemaakt van overhangende takken en de bodem wordt doorgespit, zodat er weer rul zand is, vrij van boomwortels. Paarden kunnen hier anders over struikelen. Het afgelopen jaar hebben we meer en betere contacten met de lokale pers. Het is belangrijk dat de inwoners van het Gooi veel informatie krijgen over wat wij doen. Alle vormen van communicatie worden nu volop benut.

In dit jubileumjaar willen we nog meer mensen en instanties in het Gooi betrekken bij alles wat met de natuur te maken heeft. Dat moet lukken want uit een onderzoek van eind vorig jaar bleek dat meer dan 90 procent van de Gooiers het een voorrecht vindt om zo dicht bij zoveel mooie natuur te wonen. De helft van de inwoners gaat een paar keer per week lekker de hei op of het bos in. En natuurbehoud en het behoud van woongenot zijn de meest genoemde redenen om ons financieel te steunen.

Wij gaan voor dat behoud zorgen, met veel inzet, veel kennis en veel plezier!

3. Bescherming en natuurbeheer

De focus, in lijn met onze beheervisie en de beheerplannen die zijn opgesteld in 2020, lag ook het afgelopen jaar op het versterken van de biodiversiteit en het gevarieerder en weerbaarder maken van de natuur. Hoe meer variatie, verschillende structuren en natuurtypen, hoe meer soorten ervan kunnen profiteren. Om dit te bereiken zijn kleinschaligheid, geleidelijk ingrijpen en het aanbrengen van variatie in onze activiteiten nodig. Het is maatwerk, we kijken naar de natuurlijke ontwikkelingen en hoe we hier het beste op in kunnen spelen. Eind april hebben we van de Stichting Certificering SNL te horen gekregen dat wij ons certificaat van erkend natuurbeheerder behouden. Op grond van dit belangrijke certificaat ontvangen we de beheersubsidie van provincie Noord-Holland. Dit is een essentiële en omvangrijke jaarlijkse bijdrage voor instandhouding van de natuur. Dit wordt gedaan volgens beheertypen, zoals bos, heide, poelen, akkers en graslanden.

Versterking biodiversiteit

Om de biodiversiteit te versterken, wordt gebruik gemaakt van een scala aan activiteiten en verschillende vormen van beheer. Hieronder worden enkele aspecten hiervan gegeven. Op de heide maken we af en toe kleine zanderige plekken door stukjes te plaggen. In totaal zijn er 20 zanderige plekken gemaakt. Deze zijn gunstig voor hagedissen en insecten en versterken de variatie op de heide. Daarnaast hebben we dit jaar op de Zuider-, Wester- en Bussummerheide een aantal stukjes heide geplagd van ongeveer 500 m² elk. Hier zijn in het najaar bloemenmengsels ingezaaid om, zoals in het vroegere landbouwsysteem van de erfgooiers, weer kleine akkers te maken op de heide. Zij dienen als een buffet voor de insecten en vlinders. De zaden komen van inheemse soorten die bij de heide horen en meerjarig zijn en zijn niet doorgekweekt. We hebben in totaal 7.000 m² aan bloemenakkers kunnen inzaaien op verschillende plekken, dit was mogelijk via donaties die wij ontvangen hebben.

In onze natuurgebieden komen aardig wat poelen voor. We hebben er in totaal zo'n 50 stuks. Deze poelen zijn heel belangrijk voor de biodiversiteit. Veel amfibieën en insecten zijn afhankelijk van deze vochtige biotopen. In de meeste gevallen groeien deze poelen van nature langzaam dicht. In het vochtige klimaat groeit er steeds meer begroeiing en uiteindelijk verdwijnt de poel. Verlanding wordt dit genoemd. Om te voorkomen dat deze poelen dichtgroeien worden de poelen regelmatig geschoond; dan wordt een gedeelte van de poel vrijgemaakt van begroeiing en de oever gemaaid. We doen dit altijd in gedeeltes, bijvoorbeeld de helft van de poel het ene jaar en de andere helft een of twee jaar later. Op deze manier blijft er altijd voldoende dekking en voedsel voor de dieren en insecten en groeit de poel niet helemaal dicht. Afgelopen jaar hebben we een poel in natuurgebied Anna's Hoeve en een poel in Dassenveld grootschaliger aanpakt: een gedeelte van de poel is vrijgemaakt van begroeiing en de oever is gemaaid. De steile oevers zijn afgevlakt; zo creëerden we een geleidelijke overgang en een groter gedeelte dat langzaam van droog naar nat gaat. Hier profiteren weer veel soorten planten en insecten van. Daarnaast zijn onder anderen poelen in het Spanderswoud en bij het van Tienhovens kanaal geschoond.

Om het leefgebied van vleermuizen te verbeteren, is er een nieuwe vleermuiskelder op Landgoed Monnikenberg gemaakt. De bestaande kelder die gesloopt zou worden, is nu ingericht als verblijfplaats voor overwinterende vleermuizen. Hij is ook geschikt gemaakt voor reptielen en amfibieën. De vleermuiskelder is afgelopen najaar afgerond en is gelijk al in gebruik genomen door de watervleermuis. Voor de realisatie van de vleermuiskelder ontving het Goois Natuurreservaat een mooie gift van serviceclub Ronde Tafel 141 Gooi/Eem.

Heidebeheer

Op de Wester- en Bussummerheide zijn gedeeltes oude heide gemaaid om verjonging van de heide te stimuleren. Het heidemaaisel is gebruikt voor de inrichting van de natuur bij Crailo. Het maaisel is uitgestrooid op de open plekken om ook daar heide en andere kruidenvegetatie te stimuleren. Bij natuurgebied Postiljon is het laatste stukje van de heide vrijgesteld. Hier was al eerder mee begonnen en dit is nu afgerond. De randen van de heide die waren dichtgegroeid zijn weer open gezet, zodat de heide behouden blijft en niet helemaal dichtgroeit. Dit zal nu regelmatig worden bijgehouden door de opslag van Grove den en Amerikaanse vogelkers tijdig te verwijderen. Door ons beheer proberen we een zo gevarieerd mogelijke heide te houden. Een afwisseling van heide, hoog en laag met struikjes, bomen en boomgroepen, maar ook met open plekken. Op de Limitische- en Nieuw Bussummerheide zijn de zandverstuivingen vrijgemaakt van zandzegge om te voorkomen dat de zandverstuiving dichtgroeit. Dit is gedaan in samenwerking met onze vrijwilligers.

Bosbeheer

Veel van onze bossen bestaan uit oude productiebossen. Om deze gevarieerder en klimaatbestendiger te maken met een hogere biodiversiteit, zijn we begonnen met het geleidelijk omvormen naar een gevarieerd duurzaam bos. Afgelopen jaar zijn eerst een aantal onveilige situaties aangepakt. Door de droogte, klimaatverandering en de Letterzetter (een kevertje die gangen maakt onder de bast) hebben vooral fijnsparren erg te lijden. Ze worden minder weerbaar, ziek en sterven uiteindelijk af. Bij drie bosvakken zijn de fijnsparren verwijderd omdat de dode bomen langs paden stonden.

Op de open plekken zijn verschillende soorten loofbomen, zoals winterlinde, veldesdoorn, meidoorn, sleedoorn en hazelaar geplant. Deze horen hier van nature thuis en zijn klimaatbestendig. Veel van die soorten hebben bloemen en/of bessen die gegeten worden door vogels en insecten. Er is nieuw bos geplant bij Luchtkasteel, langs de Nieuw Bussummerweg is een rand ingeplant om de weg te scheiden van het achterliggende rustgebied. Alle bomen zijn bekostigd vanuit het Bomenfonds dat voortkomt uit de bomenactie van vorig jaar, die meer dan €20.000 opbracht. Daarnaast is via een Fonds op naam met als doel 'praktijk voor bosverrijking' gestart in het Spanderswoud. Er zijn bomen aangeplant op een open vlakte om meer variatie te verkrijgen en de rechte kaplijnen vanuit het verleden om te vormen in meer natuurlijke lijnen, met geleidelijke overgangen van bos naar open plekken met lage vegetatie en heide.

In ons beheerplan en -systeem hebben we sinds 2020 ook karakteristieke lanen aangegeven. Deze lanen worden ook als zodanig beheerd. Dat wil zeggen dat we ze zo lang mogelijk in stand houden. Dit is waardevol vanwege het landschappelijk en cultuurhistorisch karakter van een laan. En oude laanbomen zijn vaak waardevolle biotopen voor allerlei soorten. Wanneer een laanboom echt te oud wordt, en daarmee onveilig, dan vellen we de boom uiteindelijk. We herstellen de laan door aanplant van nieuwe laanbomen. Dit najaar hebben we een aantal lindes geplant aan de Langerhuizenweg in Huizen. Dit is gefinancierd door een bedrijfsdonatie

Schaapskooi Laren

Op 18 maart 2021 heeft de schaapskudde haar intrek genomen in de heringerichte schaapskooi Laren. Deze schaapskooi is een werkkooi. De kudde wordt hier op een professionele manier en in alle rust gehuisvest. Dit is vooral van belang tijdens de lammertijd. Ook de kudde van Blaricum wordt tijdens de lammertijd naar deze locatie gebracht zodat beide kuddes daar kunnen lammeren. De nieuwe inrichting werkt erg goed en het geeft zowel de kudde als de herders rust. Er is veel ruimte en ooien kunnen met lammetjes de eerste 24-48 uur een aparte plek krijgen. Dit bevordert de binding tussen ooi en lam. De aankoop van de schaapskooi in Laren is mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij.

Begrazing

Begrazing is een belangrijk beheermiddel voor de instandhouding en het creëren van variatie in onze gebieden. We begrazen op verschillende manieren: schapen met een herder, schapen beweiding en verschillende koeienrassen, zoals Schotse hooglanders en Charolais. Door deze verschillende manieren ontstaat er meer variatie in de vegetatie en dat is weer goed voor de biodiversiteit. In Cruysbergen gebeurde begrazing met name door Charolais-koeien. Dit jaar hebben we een combinatie gedaan met schapenbegrazing. De gecombineerde begrazing met schapen en koeien levert een goed begrazingsbeeld op. Schapen zijn echte knabbelaars en bijten af, terwijl koeien hun tong om het gewas slaan en dan trekken. Ook hebben ze verschillende voorkeuren. Door deze variatie komt er ook extra variatie in de vegetatie. Daarnaast wordt er op bepaalde plekken gemaaid. De aanwezigheid van de koeien met kalfjes en de schapen werd zeer gewaardeerd door de bewoners van Landgoed Nieuw Cruysbergen.

Archeologie

In het natuurgebied Bikbergen ligt een bijzondere kalksteenformatie die tijdens de ijstijd onder druk is gevormd. Het is voor veel mensen een bekend punt. In de loop van de tijd is de plek dicht gegroeid en viel de steen nauwelijks meer op. In samenwerking met vrijwilligers is de steen weer zichtbaar gemaakt en het stukje terrein eromheen hersteld. De jonge boompjes die er rondom groeiden zijn iets verder verplant.

Monitoring van het beheer

Elk jaar wordt er monitoring gedaan van de natuurontwikkeling in onze gebieden. Dit gebeurt volgens de zogenaamde SNL-monitoring. Deze monitoring is standaard voor alle natuurgebieden in Nederland, hierbij wordt dezelfde werkwijze gevolgd over vele jaren. Op deze manier kunnen we vergelijken en ontwikkelingen in over de tijd beoordelen. In de monitoring wordt gekeken naar het voorkomen van specifieke soorten van verschillende soortgroepen, zoals broedvogels, flora, vlinders, sprinkhanen en libellen. Er wordt ook gekeken naar vegetatietypen en structuur van vegetatie.

De monitoring wordt uitgevoerd in samenwerking met de Bosgroep Midden Nederland. Dit jaar zijn het Hilversums Wasmeer, Laapersheide en Laapersveld gemonitord op insecten. Bij het Hilversums Wasmeer komen naast de algemenere soorten pantserjuffer, azuurwaterjuffer, watersnuffel en viervlek, ook de minder algemene venwitsuitlibel en koraaljuffer voor. Een bijzondere vondst was een witsnuitlibel mannetje. Deze soort is zeer zeldzaam, maar breidt zich de laatste tijd verder uit in Nederland.

Rondom het ven van het Hilversums Wasmeer komt de moerassprinkhaan algemeen voor en in de natter heide aan de noordoostkant de heidesprinkhaan. In dit gebied komt veel schapenzuring voor. De kleine vuurvlied en het hooibeestje zijn er algemeen. Er is een kleine populatie veldkrekels. Deze waarnemingen komen in grote lijnen overeen met de monitoring uit 2016. Met uitzondering van de koraaljuffer. Dit is een algemene soort. De meer bijzondere venwitsnuitlibellen kwam in 2016 nog veel meer voor dan in 2021. Broedvogels zijn gemonitord in de natuurgebieden

Infographic beheer

jaar 2021

1.678
hectare
bos

815
hectare
heide

180
hectare
grasland

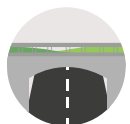
102
hectare
akkers

45
hectare
stuifzand

36
hectare
water

4
natuur-
bruggen

1
fauna-
tunnel
(A27)

54
hectare
overig

>50

archeologische beschermde
rijksmonumenten

2911

Totaal aantal
hectare
in eigendom
en beheer

Grote grazers in denatuurgebieden

Runderen

39 Schotse hooglanders

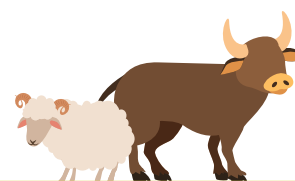
26 Charolais

Schapen

404 Drentse heideschapen

Geiten

11 Nederlandse landgeiten

Crailo, Sijsjesberg, de Beek, IJzerenveld, Oud Bussum en Kommerrust. Over het algemeen is het aantal broedvogels die horen bij het bostype (kwalificeerde soorten) vrij laag. Kwalificerende soorten die in deze gebieden broeden zijn boomklever, gekraagde roodstaart, grote bonte specht en kleine bonte specht. Daarnaast zijn ook broedgevallen van bonte vliegenvanger, boomkruiper, boompieper, glanskop, matkop, zanglijster, zwartkop en de nijlgans waargenomen. De kwaliteit voor broedvogels is redelijk laag in die gebieden. De oorzaak hiervan is mede door de hoge recreatiedruk, hierdoor treedt verstoring op waardoor schuwere of kritischere soorten zich hier minder snel zullen vestigen. In het beheer streven we daarom naar een meer gevarieerd bos met meer struiken- en boomlagen en kleinere open plekken.

Bijzondere waarnemingen

In 2021 zijn er verschillende bijzondere waarnemingen gedaan. Hierover zijn onderzoeksresultaten gepubliceerd. Verrassend was het bezoek van de vale gier op de Westerheide in juli. Ook de raven die in januari en februari in het Spanderswoud zijn waargenomen, zijn graag geziene gasten. Waarschijnlijk zijn dit de raven die het afgelopen jaar drie jongen hebben grootgebracht op de televisietoren van Hilversum. Ook is er in mei een hop gezien op Landgoed Monnikenberg. Deze vogel staat op de rode lijst als 'verdwenen uit Nederland', een dwaalgast dus. Verder was ook de klapdekster weer terug. Hij is dit jaar gezien op de Tafelbergheide en natuurgebied Luchtkasteel.

Broedvogelonderzoek op de Monnikenberg en Anna's Hoeve heeft in 2021 uitgewezen dat beide gebieden rijk zijn aan soorten. Enkele daarvan zijn opvallende broedvogels zoals de dodaars, bosuil, kleine bonte specht, boomleeuwerik, fluitier, bosrietzanger, bonte vliegenvanger en de appelvink. Een andere bijzondere soort is de dennenorchis. De aanwezigheid van deze wilde orchidee is door een vrijwilliger gedetailleerd geïventariseerd. De soort is aanwezig op zowel de Zuiderheide als in De Zuid. Het gedetailleerd vastleggen heeft als voordeel dat het beheerteam rekening kan houden met deze bijzondere soort bij uitvoering van terreinwerkzaamheden.

Uit onderzoek naar paddenstoelen komt naar voren dat de natuurgebieden Zuiderheide en het Spanderswoud, gemeten naar het aantal soorten op de rode lijst, behoren tot de 200 beste paddenstoelterreinen in Nederland. Onderzoek naar het gebruik door reeën van de natuurbrug Laarderhoogt wijst uit dat reeën ongeveer twee keer per dag gebruik maken van natuurbrug Laarderhoogt. De reeën maken ook gebruik van de natuurbrug op dagen waar veel mensen over de brug fietsten maar pasten hun gedrag dan aan door later over te steken.

4. Belangenbehartiging

Het Goois Natuurreservaat wordt regelmatig gevraagd om op verschillende niveaus (provinciaal, gemeentelijk en regio Gooi en Vechtstreek) input te leveren voor diverse processen en netwerken. Het gaat hier om belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding op het vlak van natuur, landschap, recreatie en erfgoed van het Goois Natuurreservaat.

Bossenstrategie

Op provinciaal niveau is er gereageerd op het Concept-masterplan biodiversiteit van de provincie Noord-Holland. Daarbij vroegen we aandacht voor de afhankelijkheid van de biodiversiteit van diverse sectoren zoals landbouw/voedselproductie, verkeer/mobiliteit, wonen en drinkwaterwinning. Ook reageerden we op het concept-beheerplan Ree voor Noord-Holland. Onze reactie had betrekking op de regio Gooi en Vechtstreek en was gericht op preventieve maatregelen om ree-slachtoffers door het verkeer te verminderen.

De coronadrukke heeft nog eens extra duidelijk gemaakt dat voortdurende aandacht en zorg voor de instandhouding van recreatieve voorzieningen noodzakelijk is. Dit is verwoord in de Visie Recreatie en Toerisme provincie Noord-Holland. Als uitvloeisel van deze visie is een werkgroep data recreatie & toerisme ingesteld. Wij nemen deel aan deze werkgroep waarin we bekijken hoe we informatie kunnen verzamelen over het gebruik van de natuur- en recreatiegebieden. Via het Rijk zijn er middelen beschikbaar gekomen om door het Programma Natuur de negatieve effecten van stikstof tegen te gaan. Wij hebben de volgende projectvoorstellen ingediend in het belang van de biodiversiteit:

- Herstel van de bodems onder de heidevelden en bossen door een steenmeel-gift, dit is een fijn gemalen vulkanisch- of diepgesteente, wat mogelijk de bodemchemie en bodemmineralogie duurzaam kan herstellen;
- Onderzoek naar de waterhuishouding in de overgangszone van Gooi naar Vechtstreek gericht op de kwel waar veel planten en diersoorten van afhankelijk zijn;
- Aanpak invasieve exoten die de ontwikkeling van hier thuishorende soorten belemmeren.

Deze voorstellen zijn door de provincie besproken met het rijk en akkoord bevonden.

Onder regie van de provincie Noord-Holland hebben we deelgenomen aan een participatieproces om te komen tot een schetsontwerp voor de Natuurbrug N525 in het centrum van het Gooi. Op 26 juli 2021 is de Nieuwe

Hollandse Waterlinie aangewezen als UNESCO Werelderfgoed. De 60 betonnen groepsverblijven die aanwezig zijn in het gebied van de Franse Kamp maken onderdeel uit van de linie.

Het afgelopen jaar zijn we voorzitter van het TBO (TerreinBeherende Organisaties) Noord-Holland geweest. Hierin overleggen de verschillende beheerders van natuur- en recreatiegebieden met elkaar en stemmen ze, als het nodig is, hun koers af ten aanzien van verschillende ontwikkelingen.

Regionaal

Op regionaal niveau hebben we bij de gebiedstafel Toerisme en Recreatie aandacht gevraagd voor de kwaliteit van en voldoende middelen voor het beheer van de recreatieve voorzieningen. En vanuit de inzichten over natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie is er gereageerd op het concept-Koersdocument van de Regio Gooi en Vechtstreek. Met vertegenwoordigers van overheden, maatschappelijke organisaties, het waterschap Amstel, Gooi en Vechtstreek en drinkwaterbedrijven is verkend wat klimaateffecten kunnen zijn op het watersysteem, stedelijk waterbeheer, de biodiversiteit, natuur en op het landschap.

Gemeentelijk

Op gemeentelijk niveau is er op het vlak van natuur, landschap, recreatie en erfgoed input geleverd voor de omgevingsvisies van Huizen en Hilversum. Voor de herbestemming en ontwikkeling van het gebied rond ziekenhuis Tergooi MC in Blaricum hebben we bij de projectontwikkelaar en de gemeenteraad aandacht gevraagd voor het behoud en duurzaam beheer van de aanwezige groenstructuren en voor versterking van de natuurverbinding Laarderhoogt. We hebben meegedacht aan, en input geleverd voor een onderzoek naar de mogelijkheden om de Burgemeester Le Coultredreef landschappelijk beter in te passen en te voorzien van een goede wandelmogelijkheid als onderdeel van de verbinding tussen de Bijvanck/Blaricummermeent en Blaricum-Dorp. Ook leverden we een bijdrage aan de beleidsvisie Recreatie en Toerisme voor de gemeente Blaricum. Waarbij we hebben aangegeven dat de bijzondere kwaliteit van de natuur en het landschap van Blaricum vraagt om een gedoseerde ontwikkeling van recreatie en toerisme. Voor het plangebied van buurtschap Crailo, dat in de drie gemeenten Gooise Meren, Laren en Hilversum ligt en wordt doorsneden door het Gebod zonder End dat ons eigendom is, zetten we in op het behoud en de ontwikkeling van de kwaliteit van natuur en landschap van het plan daarbij op versterking van de natuurverbinding Laarderhoogt. De gemeente Hilversum wil in het kader van de mobiliteitsvisie 2040 onderzoeken of een tunnel onder de Westerheide kan bijdragen aan een verbeterde verkeersafwikkeling. Wij hebben onze zorgen over deze ontwikkeling uitgesproken en hebben aangegeven dat de mogelijke effecten van een tunnel op de natuur, omgeving en het milieu goed in beeld moeten worden gebracht.

Er is op initiatief van de eigenaar van het Hocrasterrein en de gemeente Bussum stapsgewijs een stedenbouwkundig plan ontwikkeld dat voorziet in de realisatie van 158 wooneenheden, bedrijvigheid en een middelbare school voor 1.200 scholieren. Wij hebben aandacht gevraagd voor de volgende punten:

- Voldoende groen van goede kwaliteit;
- De inpassing van een ecologische verbindingszone om de omliggende natuurgebieden met elkaar te verbinden;
- Beperking van de bouwhoogten;
- Het voorkomen van effecten van licht, geluid en verstoring op de omliggende natuurgebieden.

Op initiatief van de provincie Noord-Holland wordt onderzocht of station Bussum Zuid een betere ontvangstlocatie kan worden voor bezoekers van de nabijgelegen natuurgebieden. Gedacht wordt aan een publieksvriendelijke inrichting van de stationslocatie, specifieke informatie en gerichte bewegwijzering naar de natuurgebieden. Wij hebben hierover meegedacht en suggesties gedaan.

5. Recreatie

Dagelijks genieten duizenden inwoners van het Gooi van de natuur en het landschap. In oktober 2021 heeft ons bestuur naar aanleiding van vragen uit de gemeenteraad van Hilversum een Recreatievisie vastgesteld. In de visie passeren verschillende aspecten van recreatie zoals

- Welk recreatievormen zijn er in het Goois Natuurreservaat;
- Welke relevante wet- en regelgeving is aan de orde;
- Hoe heeft het Goois Natuurreservaat de recreatie in de loop van de tijd vormgegeven.

De visie schetst dat de komende jaren gestreefd wordt naar een verbeterde balans tussen natuur en recreatie. De recreatieve inrichting en het gebruik van het natuurgebied leveren soms verstoring op van de natuur, van de flora en de fauna. Die is extra zichtbaar geworden doordat er door de coronamaatregelen veel meer bezoekers het Goois Natuurreservaat bezochten dan voorheen. Het kan gezien worden als een tijdelijke piekbelasting van het natuurgebied. De huidige drukte kan dan ook worden beschouwd als een opmaat voor de toekomstige situatie, aangezien het aantal inwoners in de noordelijke Randstad de komende tien jaar fors zal toenemen. Daarnaast is er vastgesteld dat we niet per se streven naar meer recreatieve voorzieningen, maar naar een verbeterde kwaliteit van de bestaande voorzieningen. Ook is vastgesteld dat educatie voor de jeugd sterk kan bijdragen aan een beter besef van het natuurbelang en van de noodzaak van bescherming en goed beheer van natuur en landschap in het Gooi.

Onderhoud paden

In onze natuurgebieden ligt 76 km aan fietspaden. Dagelijks fietsen duizenden mensen door onze natuurgebieden over deze fietspaden die aangelegd zijn voor recreatief gebruik en mooi ingebed liggen in de natuur. Uit oogpunt van veiligheid besteden we veel aandacht en zorg aan onderhoud. Vanaf april is er weer groot onderhoud uitgevoerd aan diverse fietspaden. De half-verharding is vernieuwd, opnieuw aangelegd en aangevuld met nieuw Schots graniet. In totaal is er dit jaar voor ongeveer twaalf km fietspad opnieuw aangelegd, onder andere in de Naarder Eng, het Spanderswoud en bij het Corversbos. Het laatste is één van de fietspaden die buiten onze natuurgebieden ligt, maar wel door ons wordt onderhouden. Ook zijn er verschillende zandwegen en parkeerplaatsen onderhouden en hersteld, bijvoorbeeld bij de Snip, Crailoo en Mauvezand.

Dit jaar was een relatief nat en vochtig jaar. Dit was goed voor de natuur. Het gaf ook uitbundige groei van planten en kruiden in het voorjaar langs de paden. Dit vormde een uitdaging. Er is hard gewerkt om alle paden goed vrij te houden. Afgelopen jaar zijn ook een aantal ruiterspaden weer onderhanden genomen. Het pad wordt vrijgemaakt van overhangende takken en de bodem wordt doorgespit, zodat er weer rul zand is, vrij van boomwortels. Paarden kunnen hier anders over struikelen. Onder anderen het ruiterspad bij 't Laer langs de A27 is onder handen genomen.

Infographic Natuur beleven

jaar 2021

Goois
Natuurreservaat

76 km
fietspaden

89 km
ruiterspaden

108 km wandel-
routes

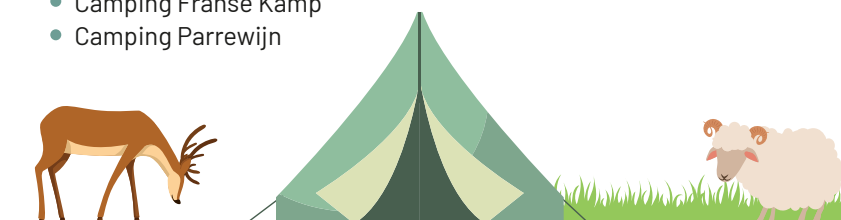
5 uitkijkpunten

- Magdalenaberg
- Eukenberg
- Tafelberg
- Berg op Anna's Hoeve
- Vogelkijkhut Hilversums Wasmere

2 seizoen campings

- Camping Franse Kamp
- Camping Parrewijn

33 parkeerplaatsen

2 kleuterpaden

1 speelbos 't Laer

6. Draagvlak en profilering

Het jaar ging groots van start met de campagne 'Welkom in de kraamkamer van Moeder Natuur'. Samen met andere natuurorganisaties vroegen we bezoekers rekening te houden met kwetsbare dieren in natuurgebieden. De stijgende lijn in fondsenwerving die in 2020 is ingezet, heeft zich in 2021 doorgezet. Er is veel waardering en draagvlak voor de Gooise natuur. Dat is ontzettend goed nieuws, want voor het behoud en de bescherming van de drukbezochte Gooise natuur is naast geld, ook support op ander niveau nodig: de bewustwording dat zoveel mooie en gevarieerde natuur in het Gooi niet vanzelfsprekend is en dat we er met zijn allen voor moeten zorgen.

Communicatie

Campagne Welkom in de kraamkamer van Moeder Natuur

Met een gezamenlijke campagne Welkom in de kraamkamer van Moeder Natuur vroegen onze boswachters, Landschappen NL, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer bezoekers om rekening te houden met kwetsbare dieren in natuurgebieden. We wilden met deze campagne de bezoekers in de natuur verwelkomen en tegelijkertijd wijzen op de kwetsbaarheid van de natuurgebieden. Het hele voorjaar zijn ze in feite op 'kraamvisite' in de natuur. In het Gooi hingen op verschillende plekken campagnespandoeken en -posters. De campagne heeft veel media-aandacht opgeleverd.

Afval in de natuur

Onder het motto: Koffie to go: Ja! Wegwerpbekers in de natuur: Nee! hebben we ons, samen met Theehuis 't Bluk, ingezet tegen rommel in de natuur met een duurzame meeneembeker. Met deze positieve actie hebben we veel aandacht voor het toenemende zwerfafval in de natuur gegenereerd. Door de beker te kopen steunden mensen zowel de Gooise natuur als Theehuis 't Bluk die door de lockdown een lastige tijd had. In 2021 zijn er maar liefst 900 bekertjes verkocht.

Actief persbeleid

We hebben als organisatie de overstap gemaakt naar actief persbeleid en intensief geïnvesteerd in perscontacten. Deze investering heeft dit jaar veel free publicity opgeleverd voor de organisatie. We waren voortdurend zichtbaar in de pers en journalisten weten ons steeds beter te vinden. Ook via de landelijke media (dagbladen, televisie en tijdschriften) was er veel aandacht voor ons. Het televisieprogramma BinnensteBuiten met een speciaal item over reeën, kinderprogramma ZAPP over onze begrazing en de schaapskudde, Natuurlijk Noord-Holland en Vroege Vogels hebben een gehele uitzending gewijd aan het Goois Natuurreservaat. De open brief van boswachter Mirjam de Hiep aan de premier Rutte over het belang van het naleven van de regels in de natuur kreeg een plek op de opiniepagina van Trouw en bij vele andere media.

Twee keer per maand column boswachter

De rubriek Koester ons groene thuis, een column van onze vier boswachters over de grote en kleine dingen van de Gooise natuur, wordt tweewekelijks geplaatst in de huis-aan-huisbladen van Enter Media: Gooi en Eembode (Hilversum), Laarder Courant de Bel, Nieuwsblad voor Huizen, Bussums Nieuws, Naarder Nieuws, Muider Nieuws en Weesper Nieuws. Met de inzet van deze edities hebben we een totaal brievenbusbereik van 102.675.

'Boost' voor onze sociale mediakanalen

We hebben dit jaar extra geïnvesteerd in onze sociale mediakanalen. De inzet van sociale media als Facebook, Instagram, LinkedIn en Twitter geeft ons veel mogelijkheden om beter zichtbaar, vindbaar en aanwezig te zijn als natuurorganisatie

en ons meer te verbinden met onze doelgroep, fans en donateurs. Het biedt ons vele mogelijkheden om op een laagdrempelige manier met een brede doelgroep in contact te komen en we vergroten daarmee de betrokkenheid voor onze organisatie. Op alle kanalen is het aantal volgers gegroeid. Op Instagram is het aantal volgers bijna verdubbeld van 516 naar 974 volgers.

Mensen die ons werk steunen

jaar 2021

2.723
papieren nieuwsbrief
lezers

1.720
volgers op Twitter
(8% gestegen)

5.449
lezers digitale
niewsbrief

760
volgers op LinkedIn
(25% gestegen)

14.438
Facebookfans
(1,8% gestegen)

974
volgers op Instagram
(88% gestegen)

95.450
unieke bezoekers op
de website per jaar

500
volgers op TikTok
(vanaf 30 oktober)

5.164
donateurs
in 2021

Stijging donateurs 10%

- Begunstigers en Gooise Natuurbeschermers
- Vrienden van de kudde
- Adoptanten van een schaap
- Adoptanten van een rund
- Giften
- Periodieke schenkingen

5 structurele bedrijfs-
beschermers

Fondsenwerving

In 2021 is ingezet op de verdere ontwikkeling van diverse vormen van fondsenwerving. Naast het werven van gelden staat het bewerkstelligen van draagvlak in de regio voor het behoud en de bescherming van de Gooise natuur voorop. Zo geven we vanuit oogpunt van fondsenwerving invulling aan de slogan 'Koester ons groene thuis'.

Donateurs

We werven doorlopend structurele en losse donaties voor het behoud en de bescherming van de Gooise natuur. Mensen doneren graag eenmalig voor de natuur in het algemeen, of voor een specifiek giftdoel. Het gevoel impact te kunnen hebben op het behoud en de bescherming van de natuur door een gift voor een afgebakend doel en de landelijke trend om minder snel structurele lidmaatschappen aan te gaan, zijn hierop van invloed.

Natuurontwikkeling spreekt als giftdoel het meest aan. Dit past bij landelijke en wereldwijde thema's als het stimuleren van biodiversiteit waar veel mensen zich zorgen om maken. Zo hielden we in de zomer van 2021 de 'Akkerzadenactie', een campagne waarbij we om giften vroegen voor de aanschaf van ecologisch akkerzaden voor bloemenakkers op de heidevelden voor insecten en vlinders. Voor deze actie is gul gegeven, ruim € 7.000.

Het aantal structurele donateurs laat ook een mooie stijging zien in 2021. We hebben doorlopend een actie op de website om nieuwe maandelijkse of jaarlijkse donateurs aan te trekken. Op gezette tijden adverteren we hiervoor via onze social mediakanalen en offline en online lokale media: websites, huis-aan-huisbladen en magazines. In 2021 hebben we ook direct mail ingezet om nieuwe donateurs te werven. Losse giftgevers krijgen na bepaalde tijd een aanbod om ons structureel te gaan steunen. We overschreden in 2021 de grens van 5.000 donateurs: aan het einde van het jaar eindigden we met 5.164 donateurs.

Funding voor natuuraankoop, natuurontwikkeling en erfgoed, recreatie en cultuur

In 2021 zijn we ook gestart met structurele werving van donaties op basis van een portefeuille met uiteenlopende giftdoelen: natuurversterking, natuuraankoop en herstel of verbetering van erfgoed en recreatievoorzieningen. Denk aan het opknappen van uitkijkpunten, het planten van loofbomen of het aankopen van gebieden. Ook zijn er drie algemene bestemmingsfondsen natuurontwikkeling, natuuraankoop en erfgoed en recreatie waarvoor gegeven kan worden. Door de steeds betere naamsbekendheid, de aandacht voor de natuur door de coronapandemie en populariteit van lokale goede doelen is er veel animo om hieraan bij te dragen vanuit bedrijven, stichtingen en particulieren.

Online zichtbaarheid: Google Ad Grants en nieuwe website

Voor meer traffic naar onze website en het vergroten van onze online zichtbaarheid zijn we in 2021 gestart met Google Ad Grants. Een programma van Google voor not-for-profits om publiek te trekken via gratis tekstadvertenties die te zien zijn op Google-zoekresultatenpagina's. Mensen krijgen deze advertenties te zien als ze googlen op verschillende woordcombinaties die te maken hebben met het Gooi en de natuur. De advertenties leiden mensen naar pagina's op onze website over de verschillende recreatiemogelijkheden en het donateurschap. Dankzij deze advertenties is het bezoek aan

Stop het verdwijnen van vlinders en bijen. Geef een gift voor bloemenakkers op de Gooise heide!

Voor 10 euro zaaien wij 10m² bloemen

Scan en doneer nu!

Goois Natuurreservaat

onze website spectaculair gestegen sinds april 2021. In 2021 zijn er 138.490 online bezoeken gemeten op onze website. Dit is een stijging van maar liefst 61% in vergelijking met 2020. De huidige website voldoet niet meer aan de ambities op gebied van zichtbaarheid en fondsenwerving. Daarom zijn in 2021 voorbereidingen voor een nieuwe website van start gegaan.

Educatievisie

Draagvlak voor behoud en bescherming van de natuur in het Gooi kan door educatieve activiteiten worden vergroot. Met de nieuwste inzichten op gebied van educatie hebben we in 2021 een samenhangende, overkoepelende visie opgesteld. Daarin is onder andere meer aandacht besteed aan de doelgroep 14-18 jaar, de bovenbouw van het middelbaar onderwijs. Onze nieuwe educatievisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma is in 2021 vastgesteld, zie <https://gnr.nl/media/1875/educatievisie-definitieve-versie-2021.pdf>. Hiermee gaan we op een vernieuwende en gestructureerd wijze verder aan de slag met natuureducatie in én over het Goois Natuurreservaat.

De Stichting Omgevings-educatie heeft samen met ons het educatieve programma 'Ontdek de Gooise Heide' inhoudelijk en didactisch vernieuwd. De ontwikkeling van dit programma is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van €4.000 van de Lakeland Foundation, en €3.000 van de Vrienden van het Gooi. Voorafgaand aan het schaapskooi-bezoek ontvangt de leerkracht een docentenhandleiding en de PowerPoint 'Waar denk je aan bij heide'. Een poule van tien natuurgidsen van het IVN Gooi en omstreken zorgen samen met de boswachters voor de begeleiding van de kinderen bij hun bezoek aan de schaapskooi en de heide. Na afloop vindt er een terugkoppeling plaats in de vorm van een journaal dat kinderen aan elkaar presenteren. In 2021 hebben 17 schoolgroepen aan dit programma deelgenomen met in totaal 380 kinderen.

Vrijwilligers

We hebben het afgelopen jaar 403 vrijwilligers gehad die ons hielpen met kleinschalig natuurbeheer, monitoring van flora en fauna, voorlichting en educatie en ondersteunende taken. Zo'n 74 vrijwilligers zitten in meerdere werkgroepen waarmee het aantal unieke vrijwilligers op 329 komt. Omgerekend in uren zijn dat 14 fte's waarmee duidelijk is dat ze een substantiële bijdrage leveren aan het beschermen en verzorgen van het ruim 2850 hectare tellende Goois Natuurreservaat. Na een jarenlange en gestage groei van het aantal vrijwilligers is er nu, met name vanwege twee jaar corona, sprake van een daling (422 naar 403). Ondanks de corona-beperkingen hebben de vrijwilligers dit jaar meer kunnen doen. Men werd ook vindingrijker om klussen veilig uit te voeren. Er was frequent contact met de coördinatoren veelal direct na een persconferentie. De mensen die monitoren (tellers) van flora en fauna konden net als in het vorige jaar goed aan de slag, wat geresulteerd heeft in verschillende inventarisaties. Deze inventarisatie zijn belangrijk voor het te bepalen natuurbeheer en de natuurontwikkelingen die erop volgen. Helaas konden de natuurgidsen op de zondagmiddagen bij de schaapskooi Blaricum niet in actie komen. Gelukkig hebben een aantal van hen wel de schoolgroepen kunnen begeleiden die het eerdergenoemde educatieve programma 'Ontdek de Gooise Heide' volgden. Online konden de vrijwilligers de 'Natuurbosdag-lezingen' volgen die door specialisten op het gebied van natuurbossen, werden gegeven. We organiseerden deze lezingen in samenwerking met het NJN en Wilde Wegen. In tegenstelling met het voorgaande corona-jaar konden er gelukkig nog wel EHBO- en natuursessies worden gegeven. Helaas konden we dit jaar weer geen vrijwilligersdag organiseren. Wel kregen alle vrijwilligers een kerstpakket thuisgestuurd.

7. Aankoop & grondzaken

Op gebied van vastgoed en grondzaken hebben zich een aantal zaken afgespeeld. Zo is er een document opgesteld voor het gebouwenbeleid, zijn er grondaankopen voorbereid en gerealiseerd en beschermen we onze gebiedsgrenzen.

Uitvoeringsbeleid gebouwen

In augustus 2021 is een Uitvoeringsbeleid Vastgoed vastgesteld. Er heeft een categorisering van het gebouwde vastgoed plaatsgevonden. Dat geldt voor de gebouwen die in eigen beheer en gebruik zijn, maar ook voor vastgoedobjecten die zijn uitgeven aan derden. Uitgangspunten zijn het kaderen, behouden en op zijn minst kostenneutraal kunnen beheren.

Grondzaken

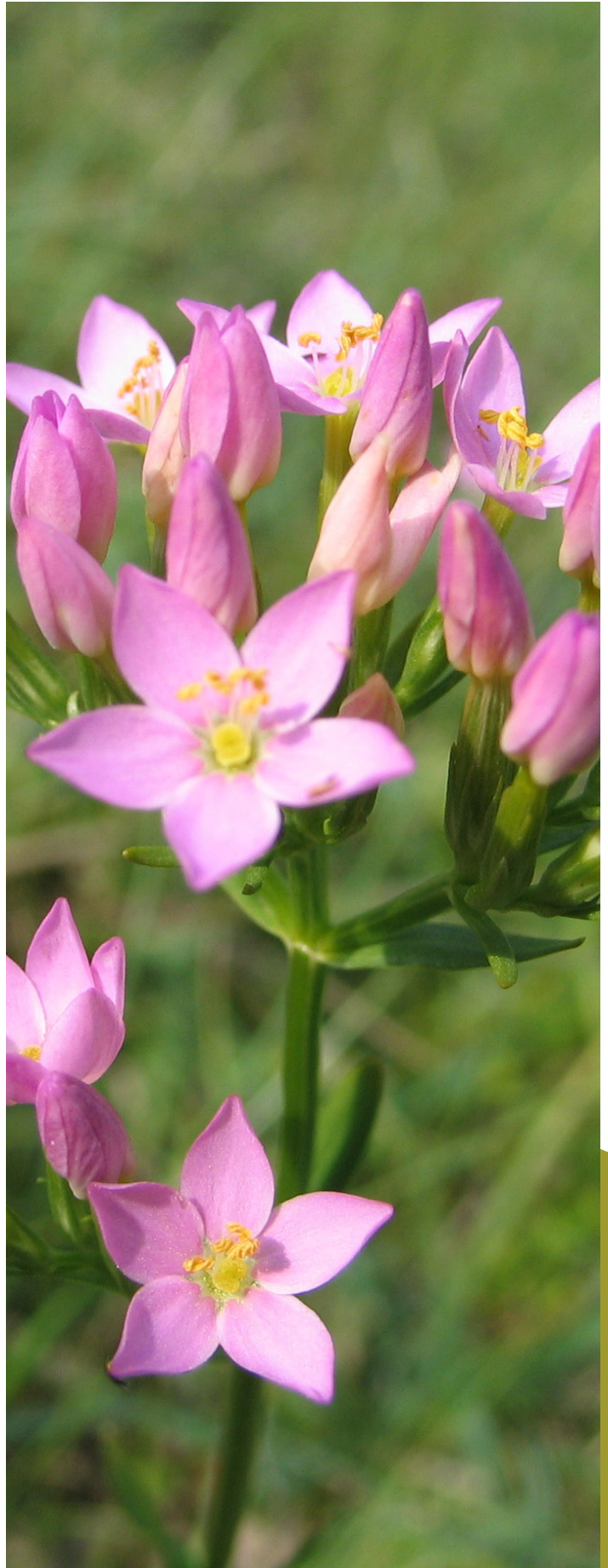
We hebben op verzoek van een familie hun aandeel van vijftig procent in een gemeenschappelijk eigendom bosperceel uitgekocht. De andere helft was in het verleden al aangekocht. Hiermee zijn we volledig eigenaar geworden van een 1,3 ha groot bosperceel op de Bussummerheide.

Handelingskader grondverwerving

Het beleid voor het aankopen van (natuur)gebieden door de stichting is vastgelegd in het Handelingskader Grondverwerving Goois Natuurreservaat. Deze beleidsnota is in 2021 geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door het bestuur. De aanleiding was om het gebied waarbinnen aangekocht kan worden uit te breiden tot en met het grondgebied van de gemeente Gooise Meren. In vervolg daarop zijn besprekingen gestart om het Kocherbos (8,5 ha), gelegen in Muiderberg, in eigendom over te nemen.

Grenskwesties

Er is een inventarisatie uitgevoerd van grensoverschrijdingen tussen particuliere tuinen en ons eigendom. Alle constatering zijn genummerd en op een prioriteitenlijst gezet om bijvoorbeeld verjaring te voorkomen. Drie dossiers bestaande uit drie verschillende adressen zijn als proefcasussen opgepakt. Hiermee wordt ervaring opgedaan voor wat betreft kosten en tijdsinvestering. Eén casus en diverse acute gevallen zijn opgelost waarmee onze grenzen weer zijn hersteld.

8. Organisatie

Inmiddels is het bijna alweer twee jaar geleden dat we geconfronteerd werden met corona. Het hybride werken is “gewoon” geworden en we wisselen online contact- en vergadermomenten af met gerichte afspraken op kantoor en in het veld. Dat was soms best moeilijk. Want juist de dagelijkse, onderlinge contacten maken het werk waardevol. Onze organisatie is nu op volle sterkte, een compacte, professionele organisatie met een “hands on”-mentaliteit. We zijn aan het bouwen en doorontwikkelen, zowel intern als extern, en plukken daar nu de vruchten van op het gebied van profilering, draagvlak en de bereidheid om de organisatie te steunen.

Interne bedrijfsprocessen

Ook in 2021 is verdergegaan met de digitalisering van de bedrijfsvoering. Nu het nieuwe HRM-systeem goed functioneert en wijzigingen in personeelsdossiers voortaan digitaal worden verwerkt, is in 2021 het scannen van de oude papieren personeelsdossiers doorgevoerd en zijn de scans ingebracht in het nieuwe systeem. Daarmee zijn de personeelsdossiers nu compleet en zoekbaar in het digitale systeem. We hebben voorbereidende stappen gezet voor het ontwikkelen van contract-, document- en relatiemanagement.

Bestuursregelingen

De regelingen die de relatie tussen het bestuur en de werkorganisatie betreffen, zijn onder andere door veranderende regelgeving aan herziening toe. Het betreft de statuten, het huishoudelijk reglement en nog een aantal regelingen. De naderende uittreding van provincie Noord-Holland en gemeente Amsterdam lijkt een goed moment om die aanpassing te doen, waarbij dan meteen de samenhang tussen de regelingen en een vereenvoudiging daarvan wordt doorgevoerd. Een conceptversie van deze aangepaste regelingen is eind 2021 aan het bestuur aangeboden.

Thuiswerken

Het thuiswerken is in 2021 een prominent thema geweest; ook dit jaar heeft een groot deel van het kantoorpersoneel noodgedwongen vanuit huis gewerkt. Tijdens de periode dat er wel op kantoor gewerkt kon worden, bleek dat de behoefte aan deels kunnen thuiswerken is gegroeid, ook omdat dit gedurende de lockdown goed mogelijk bleek. Het beleid daarover kristalliseert langzaam uit, waarbij we ook naar het beleid van de provincie Noord-Holland kijken. Op praktisch gebied vergde dit onder andere de inrichting van een extra plek voor hybride vergaderen (met camera en groot beeldscherm) maar ook toenemende aandacht voor ICT -beveiliging, waarin we goede stappen hebben gezet. Het strengere corona-beleid aan het einde van 2021, waardoor het kantoorpersoneel weer vrijwel volledig thuis moest werken, viel best zwaar; we grepen weer terug op online contact, zoals het wekelijkse GNR-kwartiertje en reguliere overlegmomenten in kleiner verband, om elkaar op de hoogte te houden.

Integriteitsbeleid

Er zijn in 2021 stappen gezet op het gebied van het integriteitsbeleid. Zo heeft de personeelsvertegenwoordiging ingestemd met een aantal door het MT voorgestelde aanpassingen op provinciaal beleid, zodat er nu onder andere een Integriteitsbeleid Goois Natuurreservaat is, net als een Gedragscode Integriteit Goois Natuurreservaat. Ook een aantal andere regelingen zijn hierdoor meer op ons toegesneden. Uiteraard zijn de uitgangspunten die de provincie hanteert, hierbij gehandhaafd. Met de Stichting Steun Goois Natuurreservaat zijn functieprofielen ontwikkeld voor hun bestuursleden, deze staan nu online. Onze (externe) vertrouwenspersoon geeft aan over 2021 geen meldingen te hebben ontvangen op het gebied van integriteit, en ook intern zijn geen meldingen ontvangen.

Duurzame ontwikkelingsdoelen (Global Goals)

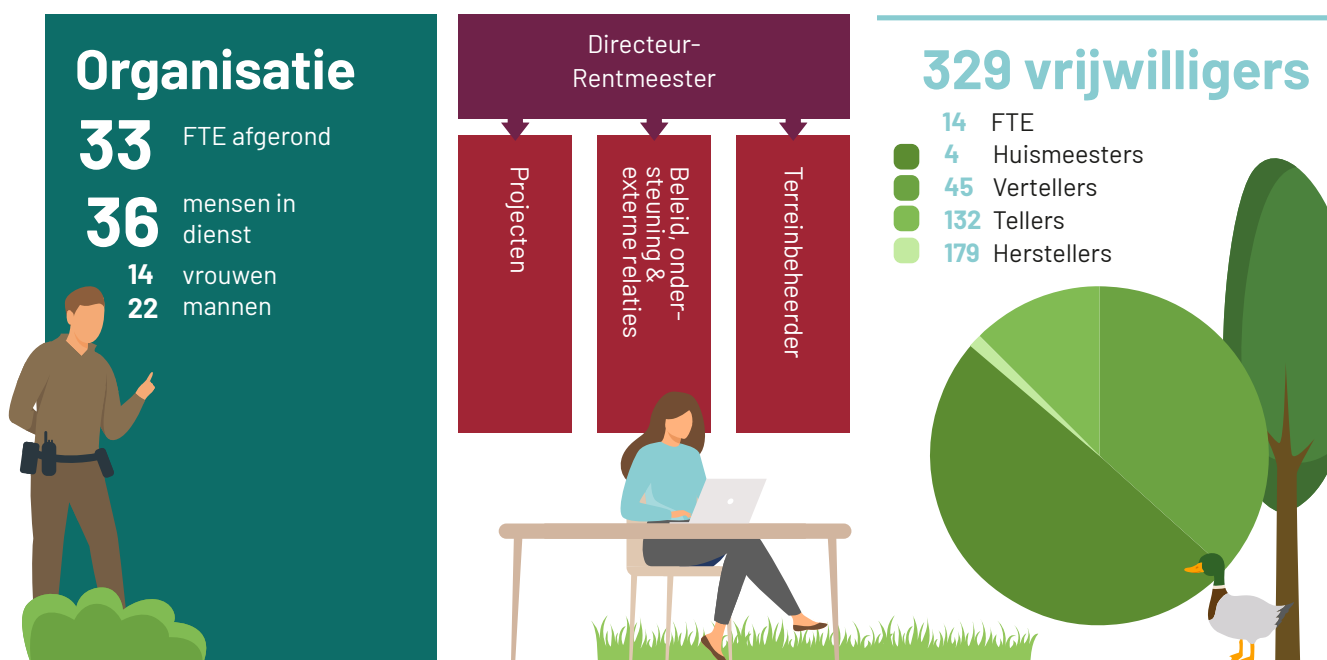
De Verenigde Naties onderscheidt 17 Sustainable Development Goals (SDG's) die zijn bedoeld om de grote problemen op wereldschaal aan te pakken. De Nederlandse term is Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ook wordt het begrip Global Goals gebruikt. Ze vormen een mondiaal kompas voor uitdagingen zoals armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. In 2021 is besloten de Duurzame Ontwikkelingsdoelen die het meest aansluiten op de doelen en taken van GNR, te omarmen. Deze zijn:

GNR sluit hiermee aan bij een toenemend aantal instellingen en organisaties dat zich committeert aan deze doelen. Om aan te sluiten bij de terminologie van de gemeenten en de VNG gebruikt GNR het begrip Global Goals in plaats van SDG's. GNR werkt de komende jaren in het beleid, het beheer en de bedrijfsvoering de Global Goals verder uit.

Infographic organisatie

jaar 2021

9. Projecten

Dankzij de bijdragen van onder andere de Nationale Postcode Loterij heeft het Goois Natuurreservaat in 2021 weer een aantal projecten kunnen realiseren of opstarten. Zo zijn er een aantal deelprojecten gestart die in 2022 bijdragen aan de viering van het 90-jarig jubileum, maar ook zijn de voormalige volkstuinen bij het Laapersveld gesaneerd en toegevoegd aan onze Gooise natuur.

HOV en Voltooiing De Groene Schakel

De aanleg van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) in de vorm van een busbaan tussen Hilversum en Huizen door provincie Noord-Holland is in 2021 ver gevorderd. De natuurbrug Anna's Hoeve, onderdeel van het HOV-project, is in 2021 grotendeels afgebouwd. Ook werden inpassingsmaatregelen die de negatieve effecten van de busbaan op de natuur moeten verminderen gerealiseerd. Het verleggen van de Weg over Anna's Hoeve (onder de natuurbrug door) werd uitgesteld en zal naar verwachting begin 2023 plaatsvinden. Wij waren als altijd kritisch en constructief betrokken bij het project en vroegen aandacht voor de belangen van natuur, landschap en recreatie. In de 2021 is het project Voltooiing De Groene Schakel (VGS) gestart. Provincie Noord-Holland is hiervoor opdrachtgever en werkt nauw samen met ons en de gemeenten Hilversum en Laren. Een aantal van de maatregelen voor versterking van natuur en recreatie in Anna's Hoeve en Monnikenberg zijn in 2021 door de gecontracteerde aannemer gerealiseerd. Zo zijn er poelen gegraven voor onder andere amfibieën en reptielen en is gestart met het herstel van het ven Monnikenwater door het afgraven van de verstoorde bovenlaag. De vrijkomende grond is gebruikt om afschermdende grondwallen langs de busbaan en het spoor te maken. Wij zijn nauw betrokken bij de werkzaamheden.

Plan Huydecopersweg

Het plan voor natuurontwikkeling, waterberging en recreatieve paden op de plaats van de voormalige op- en afrit van de A27 is klaar. Rijkswaterstaat, gemeente Hilversum en wij hebben in 2021 de overdracht van gronden aan ons voorbereid. Daarnaast is de voor realisatie benodigde procedure van bestemmingsplanwijziging grotendeels doorlopen.

We hebben in 2021 overleg gevoerd met ProRail en gemeente Hilversum over de realisatie van een veilige spoorkruising met de Maartensdijkseweg. Dit heeft geresulteerd in een plan voor een tunnel voor wandelaars, fietsers en ruiters die naar verwachting in 2022 of 2023 gerealiseerd zal worden.

Natuurverbinding Hoorneboeg

Door maatschappelijke ontwikkelingen, de bossenstrategie en een gewijzigde benadering gebaseerd op wetenschappelijke inzichten op het gebied van bos ecologie en bosbeheer is het oorspronkelijke projectplan in 2021 bijgesteld. Het einddoel, een goed functionerende natuurverbinding, blijft hetzelfde. De inhoudelijke wijziging en het plan van aanpak zijn door ons met de Wageningen University en Research (WUR) besproken. Zij kunnen zich goed vinden in de voorgestelde aanpassingen. Op basis van de huidige situatie en de toekomstige ontwikkelingen heeft de Wageningen University & Research (WUR) een onderzoekvoorstel gedaan. De onderzoekresultaten zijn de basis voor de uitwerking naar volgende stap in het project. Deze stappen worden als “mozaïek” stappen vormgegeven. Na elke “mozaïek” ingreep wordt gekeken naar het effect en de bijdrage aan de doelstelling. Er is in overleg met de WUR gekozen voor een mozaïek aanpak waarbij ingrepen niet noodzakelijk aansluitend zijn in het gebied.

Natuurverbinding Laarderhoogt

Gezien de gewijzigde aanpak en fasering van het project Natuurverbinding Hoorneboeg is besloten ook dit project in dat licht te bekijken. Het project Laarderhoogt wordt nu bijna gelijktijdig aan het project Hoorneboeg opgepakt. Eerder was besloten, door de grote omvang van de twee projecten, deze na elkaar op te starten. Dit voornemen en plan is in 2021 met de Wageningen University en Research besproken aangezien er bij dit project een gelijksoortige aanpak wordt gehanteerd als bij het project Natuurverbinding Hoorneboeg. Dit betekent dat ook in dit project maatregelen worden uitgewerkt op basis van monitoringsgegevens. De aanpak zal ook door middel van de “mozaïek” aanpak vorm krijgen.

Goois Natuurreservaat 90 jaar

Naast de kernboodschap “Koester ons groene thuis” willen we in het jubileumjaar het bewustzijn van de waarden (in de brede zin) van het Goois Natuurreservaat vergroten bij onze relaties, bestuurders, inwoners en iedereen die de natuur in het Gooi een warm hart toe draagt. Dankzij een bijdrage van de Postcodeloterij konden we in 2021 starten met de voorbereidingen voor een groots jubileumjaar. Door middel van verschillende activiteiten willen we het Goois Natuurreservaat extra onder de aandacht brengen. Zo gaan we het jaar aftrappen met een speciale jubileumkalender en een interview met de Directeur-Rentmeester, organiseren we een extra groot schaapscheerdersfeest in het pinksterweekend, houden we een 1000-soortendag in onze natuur samen met de Gooise natuurorganisaties, betrekken we scholen door middel van speciale educatieve activiteiten en eindigen we het jaar met een symposium op onze verjaardag.

Gedurende het jaar gaan we ook een publiekscampagne opzetten, gekoppeld aan een aansprekend giftdoel. Ter voorbereiding op deze campagne is in november 2021 een nulmeting gedaan naar de kennis, houding en gedrag van Gooiers als het gaat om de natuur in hun omgeving. Belangrijke conclusies zijn:

- 91% van de inwoners in het Gooi vindt het een voorrecht zo dicht bij zoveel natuur te wonen;
- De helft van de inwoners van het Gooi gaat meerdere keren per week de natuur in. De Bussumerheide, Tafelbergerheide, Anna's Hoeve en Spanderswoud zijn de favoriete natuurgebieden;
- Natuurbehoud en het behoud van woongenot zijn de meest genoemde redenen om ons financieel te steunen.

Aan het einde van het jubileumjaar herhalen we dit onderzoek en krijgen we inzicht in de effecten die dit heeft gehad.

Kinderspeelplekken in de natuur, speelbos Sijsjesberg

We willen graag kinderen meer betrekken bij de natuur. Een speelbos is een goede manier om natuurbeleving te stimuleren en kinderen in contact te brengen met de natuur. Na het succes van speelbos 't Laer willen we een tweede speelbos in het noordelijk deel van dit gebied realiseren. Om het speelbos te kunnen realiseren is op 12 mei 2021 de omgevingsvergunning voor het aanleggen van een speelbos bij de gemeente Huizen aangevraagd. Op 25 november 2021 heeft de gemeente Huizen de omgevingsvergunning verleend. Hieraan zijn enkele voorschriften verbonden. Eén van de voorschriften is de inwerkingtreding van de vergunning. De omgevingsvergunning gaat in na afloop van de beroepstermijn van 6 weken, na 25 november. Als binnen deze termijn een beroep wordt instelt en een voorlopige voorziening wordt aanvraagt, gaat de vergunning pas in als op het verzoek om voorlopige voorziening is beslist. Wordt vervolgd in 2022.

Aangescherpte hondenbeleid

Het aantal hondenuitlaatbedrijven is de laatste jaren explosief toegenomen (van vijftien in 2004 tot ruim 45 in 2020) en daarmee ook de druk op de natuur en de natuurbeleving van veel bezoekers. Maar ook de dieren in onze natuur hebben last van deze loslopende honden. Het bestuur heeft daarom op 1 oktober 2020 besloten het hondenbeleid aan te scherpen. Vanaf 15 juli zijn de regels voor hondenbezitters aangescherpt en mogen er nog maar maximaal drie honden per begeleider de Gooise natuur in. In bijna al onze natuurgebieden zijn honden welkom, maar wel op het pad en niet in grote groepen. In de maanden juni en juli hebben we actief gecommuniceerd over het nieuwe beleid. De aanpassing van het beleid is op alle terreinborden vermeld met een opvallende sticker, er is opnieuw persaandacht geweest en een campagne via onze sociale mediakanalen. Na 15 juli gaven onze boswachters extra aandacht in het veld, gingen ze in gesprek met bezoekers en wanneer nodig werden overtredingen bekeurd.

Sanering Volkstuinen Laapersveld

Na ruiming en sanering van het gebied van de voormalige volkstuinen Laapersveld, kwam uit onderzoek naar voren dat er op een perceel nog een wettelijk verplicht nader onderzoek nodig was, en een verplichte sanering vanwege de overschrijding van de normwaarde voor asbest. Dit onderzoek en de sanering zijn beide in 2021 voltooid. Eind 2021 is de sanering goedgekeurd waardoor het nu schone gebied intern is overgedragen aan het team beheer en aan het natuurgebied Laapersveld kan worden toegevoegd

10. Financiën

Provincie Noord-Holland en gemeente Amsterdam zijn op 1 januari 2021 uitgetreden uit de Stichting Goois Natuurreservaat. Voor zowel de provincie als gemeente Amsterdam is een uittredingsovereenkomst opgesteld met de overgebleven participanten (de Gooise gemeenten Hilversum, Gooise Meren, Blaricum, Laren en Huizen). Met de Gooise gemeenten is een uittreedsom uit onderhandeld waarmee het verlies van de jaarlijkse bijdragen van de uittredende participanten voor de komende jaren kan worden gecompenseerd. De uittreedsommen bedragen respectievelijk €5,2 miljoen (gemeente Amsterdam) en €16 miljoen (Provincie Noord-Holland). Over de wijze waarop deze gelden beheerd gaan worden, wordt nog een besluit genomen door de overgebleven participanten. Daarbij is het van belang om te anticiperen op onze financiële toekomst als de uittreedsommen na zo'n 15-17 jaar verbruikt zijn en het structurele tekort van ruim €1,2 miljoen (het bedrag dat Amsterdam en provincie N-H jaarlijks betaalden) door de overgebleven participanten moet worden opgevangen.

In 2021 is onze samenwerking met de Nationale Postcode Loterij (NPL) en Stichting Steun geëvalueerd. De aanleiding is dat de samenwerkingsovereenkomst 2017-2021 per 31 december 2021 eindigt. In het najaar zijn we geïnformeerd dat de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst en de voorwaarden zullen worden aangepast. Voor de komende 3 jaar is weer een bijdrage van de NPL toegezegd. In deze periode gaan we in gesprek met de NPL om te onderzoeken wat de nieuwe voorwaarden voor ons gaan betekenen.

Balans na resultaatbestemming

bedragen x € 1.000

	2021		2020	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	836,7		830,5	
		836,7		830,5
Viottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	789,6		835,2	
Liquide middelen	1.207,7		823,1	
		1.997,3		1.658,3
TOTAAL ACTIVA		2.834,0		2.488,8
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Kapitaal	0,4		0,4	
Algemene reserve	229,8		194,6	
Bestemmingsreserves	1.396,3		1.343,4	
Bestemmingsfonds	240,6		24,0	
		1.867,1		1.562,4
Voorzieningen				
Voorziening baggeren	83,4		83,4	
Voorziening personele verplichtingen	192,2		191,7	
		275,6		275,1
Kortlopende schulden				
Crediteuren	307,2		337,0	
Onderhanden projecten	40,8		94,7	
Overige schulden en overlopende passiva	343,4		219,6	
		691,4		651,3
TOTAAL PASSIVA		2.834,1		2.488,8

Staat van baten en lasten

bedragen x € 1.000

LASTEN (=uitgaven)	jaarrek. 2021			gew.begr. 2021			jaarrek. 2020		
	2021	2021	2020	2021	2021	2020	2021	2021	2020
Personeel									
Lonen en salarissen		2.610			2.666			2.576	
Overige personeelskosten		164			154			121	
Inhuur		44			51			159	
sub-totaal personeel		2.819			2.871			2.856	
Bedrijfsvoering									
Huisvesting		95			85			182	
Automatisering		95			122			115	
Kantoorkosten		67			67			68	
Afschrijvingen		128			171			133	
sub-totaal bedrijfsvoering		385			445			497	
Algemene organisatiekosten		163			146			140	
Beheerlasten		1.482			1.642			1.687	
Projecten exclusief personeelslasten									
Werk derden		177			2.666			880	
Overige uitgaven		0			0			0	
sub-totaal projecten		177			2.666			880	
Totaal van de lasten		5.026			7.769			6.060	
Toevoegingen aan reserves/bestemmingsfondsen									
Natuurbeheer		36			4			7	
Vervanging materieel RPV		13			13			13	
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed		84			0			0	
Toekomstige investeringen GNR		0			0			0	
Exploitatie Infoschuur		3			0			3	
Verwerving/beheer Kocherbos		200							
Natuurontwikkeling & bosverrijking		17							
sub-totaal reservemutaties		354			17			23	
Totale lasten:		<u>5.380</u>			<u>7.786</u>			<u>6.083</u>	
Positief jaarrekening saldo		35			88				
BATEN (=inkomsten)									
Eigen inkomsten									
Huren en pachten		391			368			275	
Beheervergoedingen van derden		83			49			58	
Overige eigen inkomsten		121			70			131	
Eigen inkomsten - fondsenwerving		270			126			121	
sub-totaal eigen inkomsten		865			614			585	
Subsidies en bijdragen van derden									
Subsidie Natuur en Landschap SNL		700			695			700	
Overige subsidies		-3			9			11	
Bijdrage Steunstichting		144			149			121	
sub-totaal subsidies en bijdragen		841			853			833	
Projecten									
Bijdragen Steunstichting		231			2.850			1.002	
Overheidsbijdragen		0			0			0	
Bijdragen derden		4			0			44	
Mutatie onderhanden werk		54			0			0	
sub-totaal projecten		289			2.850			1.046	
Totaal van de eigen baten		1.995			4.317			2.463	
Participantenbijdragen		3.335			3.343			3.266	
Aanwendungen van reserves/bestemmingsfondsen									
Natuurbeheer		81			46			224	
Algemene egalisatie reserve		0			50			83	
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed		0			0			85	
Toekomstige investeringen GNR		0			31			51	
Exploitatie Infoschuur		4			0			0	
sub-totaal reservemutaties		85			127			443	
Totale baten:		<u>5.415</u>			<u>7.786</u>			<u>6.171</u>	

Functionele verdeling uitgaven en inkomsten

Overzicht van uitgaven en inkomsten per programma

bedragen x € 1.000 (inclusief reserve mutaties)

	uitgaven	inkomsten	saldo
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	2.819,3	1.381,5	-1.437,8
Projecten	370,6	239,2	-131,4
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	562,5	408,3	-154,2
Bestuursondersteuning, belangenbehartiging, beleid en participanten	1.576,6	3.335,1	1.758,5
	<u>5.329,0</u>	<u>5.364,1</u>	<u>35,1</u>

Totale participantenbijdrage 2021

	Bijdrage regulier beheer	Bijdrage beheer rijwielpaden	2021
Participanten			
Provincie Noord-Holland	€ 800.060	€ 61.060	€ 861.120
Gemeente Amsterdam	€ 312.570	€ -	€ 312.570
Gemeente Blaricum	€ 112.660	€ 8.660	€ 121.320
Gemeente Gooise Meren	€ 566.810	€ 17.910	€ 584.720
Gemeente Hilversum	€ 887.530	€ 29.730	€ 917.260
Gemeente Huizen	€ 403.060	€ 17.170	€ 420.230
Gemeente Laren	€ 110.100	€ 7.760	€ 117.860
Totalen	<u>€3.192.790</u>	<u>€ 142.290</u>	<u>€ 3.335.080</u>

Colofon

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001

1200 BA Hilversum

gooisnatuurreservaat@gnr.nl

www.gnr.nl • +31(0)35 6214598

kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Fotografie: Arie van den Hout, Bart Siebelink, Goois
Natuurreservaat, Paul van Eerd, Marc Draak.

Vormgeving: o-merel.nl

Wij worden gesteund door:

  @gooisnatuurreservaat

 @mooigooi
